

Mäntsälän kunta toimialat/palvelualueet
Tytäryhtiöt

Talousarvion ja taloussuunnitelman alustava laadintaohje vuosille 2022 - 2026

Kunnanhallituksen alustava talousarviosuunnitelma 31.5.2021

Kunnanhallituksen lopullinen talousarviosuunnitelma vuosille 2022 – 2026 ja laadintaohje julkaistaan 23.8.2021.

Alustavan talousarviosuunnitelman mukaan toimintakatteen arvioidaan heikkenevän talousarviokehityksessä 2022 4,4 miljoonaa euroa, muutettuun talousarvioon 2021 verrattuna, ollen 2022 -123,2 miljoonaa euroa.

Verotulojen ennakoidaan kasvavan 3 %, 2,9 milj. euroa tilinpäätösennusteeseen 2021 verrattuna, ollen yhteensä 96 milj. euroa.

Valtionosuuksien odotetaan kasvavan 4,0 % 1,3 milj. euroa tilinpäätösennusteeseen 2021 verrattuna, ollen yhteensä 34,3 miljoonaa euroa.

Vuosikate on 8,3 milj. euroa, 396 € / asukas.

Suunnitelmapoistojen määrä 9,2 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos on arviolta -0,8 milj. €.

Bruttoinvestointien määrä 2022 11,0 miljoonaa euroa.

Kunnan lainakanta on 2022 vuoden lopussa 102 milj. euroa, ollen asukasta kohden 4 850 euroa.

Toimialat laativat talousarvioesityksensä 2022 talousarvion toimialakohtaisen raamin mukaisesti.

Raami (ulkoinen):

Hallinto

Toimintuotot 1 909 000 euroa

Toimintamenot -79 546 557 euroa

josta Keu-soten osuus n. – 71 000 000 euroa
Toimintakate -77 637 557 euroa

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Toimintatuotot 3 187 157 euroa
Toimintamenot -35 612 903 euroa
Toimintakate -32 425 746 euroa

Tekninen ja elinvoimapalvelut

Toimintatuotot 5 587 091 euroa
Toimintamenot -18 741 153 euroa
Toimintakate -13 154 062 euroa

Kunta yhteensä

Toimintatuotot 10 683 248 euroa
Toimintamenot -133 930 713 euroa
Toimintakate -123 247 465 euroa

Aikataulu

Lautakuntien talousarvioehdotukset tulee toimittaa kunnanhallitukselle viimeistään 15.10.2021 mennessä. Tytäryhtiöiden materiaali palautetaan 15.10.2021 mennessä kunnanhallitukselle.

Kunnanjohtajan ehdotus talousarvioksi julkaistaan arviolta 1.11.2021.

Kunnanhallitus käsittelee talousarviota 8.11.2021 ja 22.11.2021.

Kunnanvaltuusto päättää tulovero- ja kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2022 15.11.2021 sekä lopullisesta talousarviosta 13.12.2021.

Käyttösuunnitelmat ovat valmiina 15.12.2021 mennessä.

Taloussuunnittelun tehtävät ja periaatteet

Talousarvion laadintaperusteena on valtuuston hyväksymä kuntastrategia. Kuntastrategiasta johdetaan talousarvion eri tulosalueille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

- kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- omistajapolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen

Kuntastrategian tulee perustua arviioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa määritellään myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta

Tavoitteiden asetannan ohella talousarviossa osoitetaan, kuinka käytössä olevat resurssit jaetaan tuloina ja menoina eri tehtäville ja hankkeille.

Sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi suunnitelmakaudella 2022 – 2026

Tavoitteita voidaan asettaa taloudellisuudelle, tuottavuudelle, vaikuttavuudelle, kehittämiselle ja riskienhallinnalle. Asetettujen tavoitteiden tulee keskeisesti tukea ja edesauttaa kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja huomioida riskienhallintaan liittyvät näkökohdat ja kysymykset.

Tavoitteita voidaan asettaa seuraavista näkökulmista:

- vastaavat kuntalaisten ja asiakkaiden tarpeisiin
- kehittävät palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta
- kehittävät kunnan palveluja ja toimintaprosesseja
- ovat realistisia suhteessa kunnan voimavaroihin ja ovat kunnan omin toimenpitein saavutettavissa
- edistävät kunnan menestymistä tehtävissään
- huomioivat ja parantavat riskienhallintaa
- ovat mitattavissa

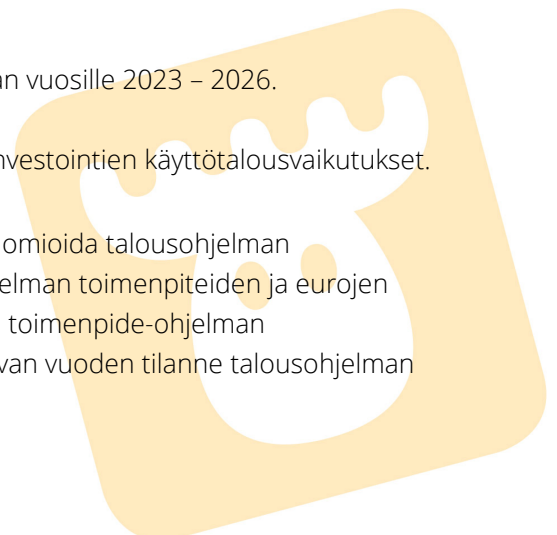
Talousarvion laskentaperusteet

Talousarvio 2022 ja talousuunnitelma vuosille 2023 – 2026

Toimialat laativat talousarvion 2022 vuodelle ja talousuunnitelman vuosille 2023 – 2026.

Talousuunnitelmassa tulee huomioida toiminnan muutokset ja investointien käyttötalousvaikutukset.

Talousarviossa 2022, sekä –suunnitelmissa 2023 – 2026 tulee huomioida talousohjelman toimialoja/palvelualueita koskevat säästötoimenpiteet. Talousohjelman toimenpiteiden ja eurojen suunnittelussa tulee huomioida toimialaa/palvelualueita koskeva toimenpide-ohjelman kokonaistavoite, aiemmat kertyneet toimenpide-eurot, sekä kuluvan vuoden tilanne talousohjelman toteutumisen osalta.

Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus 2020-2021 on voimassa 28.2.2022 asti. Kuluvan sopimuskauden jälkeisen palkkaratkaisun sopimusehdoista ei ole vielä tarpeeksi ennakkotietoa käytettävissä alustavan talousarviovalmistelun tueksi. Talousarvion valmistelua varten tulevan sopimuskauden palkkaratkaisun arvioidaan kuitenkin olevan 1 % vuonna 2022 verrattuna talousarvioon 2021.

Budjetoinnissa käytetään palkkojen osalta aiemmin toimitettuja materiaaleja hyödyksi. Palkkamateriaali ei sisällä palkankorotusvaraa, vaan ne tulee erikseen huomioida jokaiselle yksikölle talousarviota laadittaessa. Myös muut henkilö- ja palkkamuutokset tulee huomioida.

Henkilöstömenojen kasvua suunnitelmavuosille 2023 – 2024 budjetoidaan 1,5 %, sekä 2025 – 2026 2,0 % vuosittain.

Sivukulujen maksuprosentit vahvistetaan lopullisesti syksyllä 2021.

Talousarviovalmistelussa käytetään aluksi vuoden 2021 maksuprosentteja, mutta prosentteja tullaan tarkistamaan arviolta lokakuun aikana.

Kuntatyönantajan sosiaaliturvamaksujen ennakoidaan pysyvän pääosin vuoden 2021 tasolla.

Sairausvakuutusmaksun ennakoidaan laskevan hieman 1,4 % yksikköön.

Työttömyysvakuutusmaksun ennakoidaan olevan edelleen 1,8 % yksikköä.

Kevan perimä palkkaperusteinen eläkemaksu on edelleen vuonna 2022 ennakkotiedon mukaan vuoden 2021 tasolla.

Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen ennakoidaan pysyvän aiemmalla tasolla.

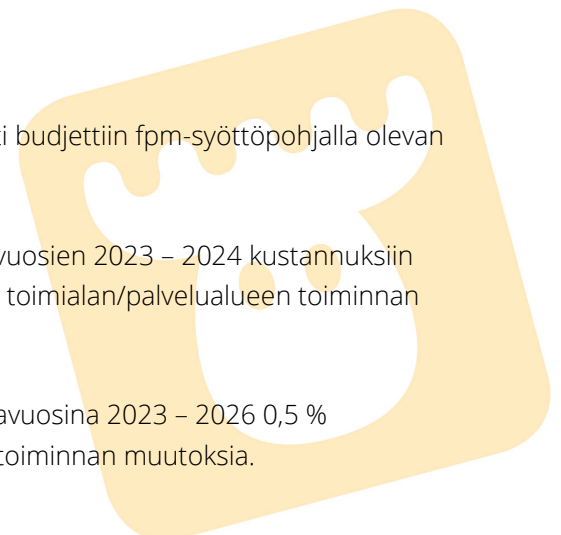
Budjetin laadinnassa käytetään aluksi 2021 lukuja:

- Sairausvakuutusmaksu 1,53 %
- Kevan eläkemaksu 17,03 %
 - sis. palkkaperusteinen eläkemaksu, työkyvyttömyyseläkemaksu
- Eläkemenoperusteinen maksuosa 3,95%
- Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu 16,03 %
- Työttömyysvakuutusmaksu 1,9 %
- Tapaturmavakuutusmaksu 0,139 %
- Ryhmähenkivakuutusmaksu 0,035 %

Toimiala eivät itse budjetoi sivukuluja, vaan ne tulevat keskitetysti budjettiin fpm-syöttöpohjalla olevan automaattilaskennan kautta, yllä olevan mukaisesti.

Henkilöstömenoja lukuun ottamatta käyttötalouden suunnitteluvuosien 2023 – 2024 kustannuksiin arvioidaan nousua 1,5 %, sekä 2025 - 2026 2,0 % vuosittain, ellei toimialan/palvelualueen toiminnan muutoksista tai investoinneista muuta aiheudu.

Lähtökohtaisesti toimialat arvioivat tulojen kasvavan suunnitelmavuosina 2023 – 2026 0,5 % vuosittain, ellei tuloissa tule huomioida toimialakohtaisia palvelutoiminnan muutoksia.

Henkilöstösuunnitelma

Talousarvion- ja henkilöstösuunnitelman liitteeksi laaditaan henkilöstösuunnitelma. Henkilöstöjohtaja lähettää suunnitelman laatimiseksi erillisen ohjeen. Henkilöstösuunnitelma on osa talousarvioehdotuksen sisältöä ja se laaditaan myös suunnitelmavuosille.

Käyttötalous ja tulosalueiden valmistelu

Tulosalueiden valmistelu

Numeraalinen osa

Toimielinten talousarvioehdotukset esitetään tulosalueittain toimintatuotot ja -kulut (ulkoiset ja sisäiset) sekä toimintakate muodossa. Toimielimet laativat tulosalueittain ehdotukset fpm-ohjelmaan sarakkeeseen Syöttö (2022), 2023, 2024, 2025 sekä 2026.

Toimialojen tulee täydentää myös suunnitelmavuosien sarakkeet.

Sarakkeet täydennetään talousarviovuoden osalta 100 euron tarkkuudella ja suunnitteluvuosien osalta 1000 euron tarkkuudella.

Fpm-järjestelmässä on käytössä automaattinen sivukululaskenta, joka laskee aiemmin mainituilla parametreillä sivukulut bruttopalkkojen päälle.

Suunnitelmavuodet 2023 – 2026

Suunnitelmavuosien 2023 – 2026 pohjana käytetään talousarviovuotta 2022. Suunnitelmavuosille merkitään tulo- ja kustannusmuutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Suunnitelmavuosien rahanarvona käytetään 2022 vuotta, jotta vertailukelpoisuus säilyy.

Talousarviovuoden ohella myös suunnitelmavuosien huolellisella suunnittelulla on iso merkitys pitkäjänteisen suunnittelutyön kannalta.

Tekstiosa

Talousarviossa esitetään seuraavat kohdat:

- Palvelualueen palvelusuunnitelma (-ajatus)

- palvelusuunnitelmassa esitetään kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet ao. tehtäväalueella. Palvelusuunnitelmassa esitettävät tavoitteet ohjaavat tehtäväkohtaista tavoiteasettelua.
- Sisällytää palvelusuunnitelmaan mukaan toimialan henkilöstömäärä.

➤ **Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella**

- tulosalueen palveluajatus lyhyesti ja vuoden 2022 toiminnan painopisteet
- merkittävät lainsäädännön muutokset
- merkittävät toiminnalliset muutokset
- Mlä2026 säästöohjelman mukaiset tulosaluetta koskevat toimenpide-eurot talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille
- millaisia riskejä tai epävarmuustekijöitä mahdollisten tavoitteiden saavuttamiseen sisältyy ja millaisia toimenpiteitä tavoitteisiin pääseminen edellyttää.

Suorite- ja tunnuslukutiedot esitetään talousarviokirjan liitteenä yhteisessä pohjassa. Suorite- ja tunnuslukutietojen merkitsemisessä tulee ottaa huomioon tulosalueille asetetut tavoitteet sekä talousohjelma.

Maksut ja taksat

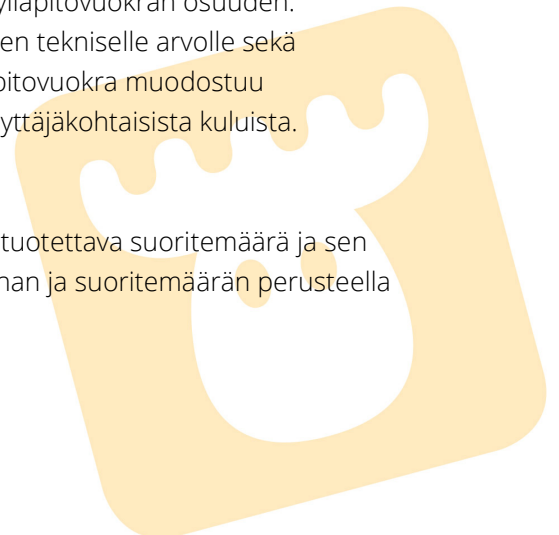
Toimialakohtaiset maksut ja taksat tulee päivittää vastaamaan kustannustason muutosta. Tarkistusperusteena käytetään viranomaispäätöksiä ja -määräyksiä sekä omakustannus perustetta.

Sisäiset vuokrat ja ruoka- ja siivouspalvelut

Tekninen toimiala on valmistellut sisäiset vuokrat, sekä ruoka- ja siivouspalvelujen sisäiset laskutukset suoraan talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin 30.4 mennessä. Fpm-syöttöpohjiin tiedot viedään pohjien avauduttua käyttöön 3.6. jälkeen.

Sisäinen vuokra sisältää tällä hetkellä pääomavuokraosuuden ja ylläpitovuokran osuuden. Pääomavuokraosuus sisältää korkokustannuksen 4 % rakennuksen tekniselle arvolle sekä korjausvastuun 1,75 % rakennuksen jälleenhankinta-arvolle. Ylläpitovuokra muodostuu kunnossapidosta, kiinteistönhoidosta, käyttökuluista ja muista käyttäjäkohtaisista kuluista. Siivouspalvelut budjetoidaan ja laskutetaan erikseen.

Keittiöille ja toimipisteille tehdään oma budjetti, jossa arvioidaan tuotettava suoritemäärä ja sen perusteella määräytyy yksikkökohtainen yksikköhinta. Yksikköhinnan ja suoritemäärän perusteella lasketaan yksikön ruokailupalvelujen ostomäärä vuodelle 2022.

Investoinnit

Käyttöomaisuushankinnan arvonlisäveroton raja on 10 000 €, tätä pienemmät hankinnat merkitään käyttömenoiksi. Hankkeen toteutuksen viivästyessä talousarvioon varattu käyttämätön määräraha voidaan siirtää seuraaville vuosille talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Ohjeet tietojen tallennusta Fpm-ohjelmaan varten

Toimielimet laativat tulosalueittain ehdotukset fpm-ohjelmaan sarakkeeseen Syöttö (2022), 2023, 2024, 2025 sekä 2026.

Hallintokunnat täydentävät käyttötalousosan eurot. Investointien osalta tallennus tehdään yhteistyössä talouspalvelujen kanssa.

Käyttötalousosan eurot lisätään fpm-ohjelmaan vähintään tilitasolla ja kustannuspaikkatasolla. Toiminto- seuranta1 ja 2 tasojen käyttö on vapaaehtoista.

Investointiosan eurot lisätään myös vähintään tili- ja kustannuspaikka- ja investointitasolla.

Hallinnon kustannukset vyörytetään toimialoille talousarviovalmistelun yhteydessä. toimialojen tulee huomioida oman toimialansa osalta hallintokulujen vyörytykset, sekä oman toimialan vyörytykset lautakuntaehdotusten valmistelun aikataulun mukaisesti.

Lautakuntien käyttösuunnitelma

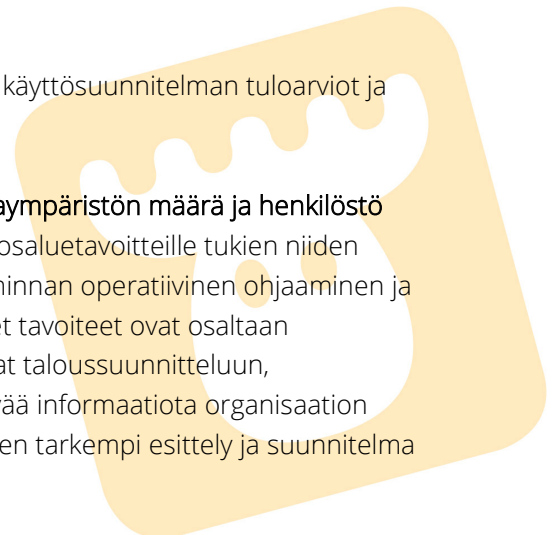
Käyttösuunnitelma on talousarvioon sisältyvä yksityiskohtainen, tulosityksikkökohtainen vuosibudjetti, joka muodostuu numeraalisesta ja kirjallisesta osasta. Talousarvion ja käyttösuunnitelman tulee olla yhtäpitävät ja sen varmistamiseksi ne valmistellaan yhtäaikaisesti.

Toimialoja kehoitetaan valmistelevaan talousarviota niin että siitä saadaan samalla muodostettua tulosityksikkökohtainen käyttösuunnitelma.

Kustannuspaikkataso on alin kustannustaso, jolle talousarvion ja käyttösuunnitelman tuloarviot ja määrärahat kohdennetaan.

➤ Tulosityksikön tavoitteet, toimintasuunnitelma sekä toimintaympäristön määrä ja henkilöstö

Tulosityksiköiden tavoitteet perustuvat ylemmän tason tulosalue tavoitteille tukien niiden toteuttamista. Tulosityksiköiden tavoitteissa korostuu toiminnan operatiivinen ohjaaminen ja organisaatio toiminnan johtaminen, tulosityksikkökohtaiset tavoitteet ovat osaltaan työnjohdollisia. Käyttösuunnitelma ja talousarvio tuottavat taloussuunnitteluun, päätöksentekoon ja talousseurantaan toisiaan täydentävää informaatiota organisaation toiminnasta. Talousohjelman operatiivisten toimenpiteiden tarkempi esittely ja suunnitelma

esitetään käyttösuunnitelmien yhteydessä. Valtuuston tulosaluetavoitteet tarkentuvat alemman tason tavoitteissa ja edelleen esimies- ja alaiskeskusteluissa. Toimintasuunnitelma avaa resurssien käyttöä määrärahojen puitteissa tavoitteiden toteuttamiseksi.

➤ **Numeraalinen osa**

Käyttösuunnitelman numeraalinen osa tallennetaan kustannuspaikkatasolla fpm-ohjelmaan. Talousarviovuoden 2022 kaikki toimintatuotot ja -kulut arvioidaan ja budjetoidaan talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin bruttoperiaatteella.

Tytäryhtiöt

Kunnan tytäryhtiöiden tulee esittää toiminta-ajatus ja tehtävät, tavoitteet sekä erikseen pohjamateriaalissa mainitut tunnusluvut suunnitelmavuosien 2022 – 2026 osalta.

Liitteet

Talousarviopohjat toimialoille (Teams - talousarvio – talousarvio 2022 -kansiossa)
Investointisuunnitelma (Teams – talousarvio –talousarvio 2022 -kansiossa)
Talousarviopohjat konserniyhtiöille

Yhteyshenkilö

Sari Klenberg
va. talousjohtaja
puh. 040 314 5204
sari.klenberg@mantsala.fi

Jakelu:

Esko Kairesalo
Esa Siikaluoma
Juha Tynjä
Janne Mäkinen
Anja Tupamäki
Tiina Korhonen
Mika Pynttari
Tarja Dyster
Pertti Palmroos
Noora Fager-Pintilä
Vesa Gummerus

Soile Karhinen
Terhi Kerttula
Jyrki Mäklin

Nivos-konserni / Marko Ahl / Anna-Kaisa Kiiski
Mäntsälän Kodit Oy / Rauni Ohvo
Mäntsälän Jäähalli Oy / Jorma Taljavaara
Mäntsälän Yrityskehitys Oy / Harri Kari
Mäntsälän Toimistotalo Oy / Rauni Ohvo

